

Na Kojetín *za chřástaly*

Chřástal kropenatý. Foto Jiří Liščák | www.jiriliscak.cz

Naše krajina je jako roztržený náhrdelník, jehož zakutálené drahokamy jsou klidná, krásná, zadumaná zákoutí, kde dýchá život více než jinde, místa rozechvěná pohybem ptačích křídel a zurčící ptačím zpěvem. Zajímavé ptačí lokality coby drobné koralčky bývají mnohdy nenápadné, skryté spěšným krokům birdwatcherů. Jejich půvab a význam častěji znají pouze místní, či jen několik zasvěcených. Přesto však, čtete-li rádi v krajině, v jejích tvarech, liniích, poloze a charakteru, můžete směle objevovat a nalézat ony drahokamy spolu s ptačími obyvateli. A ještě jedno je třeba – vstupovat do nich a pobývat v nich s pokorou a láskou. Protože platí, že

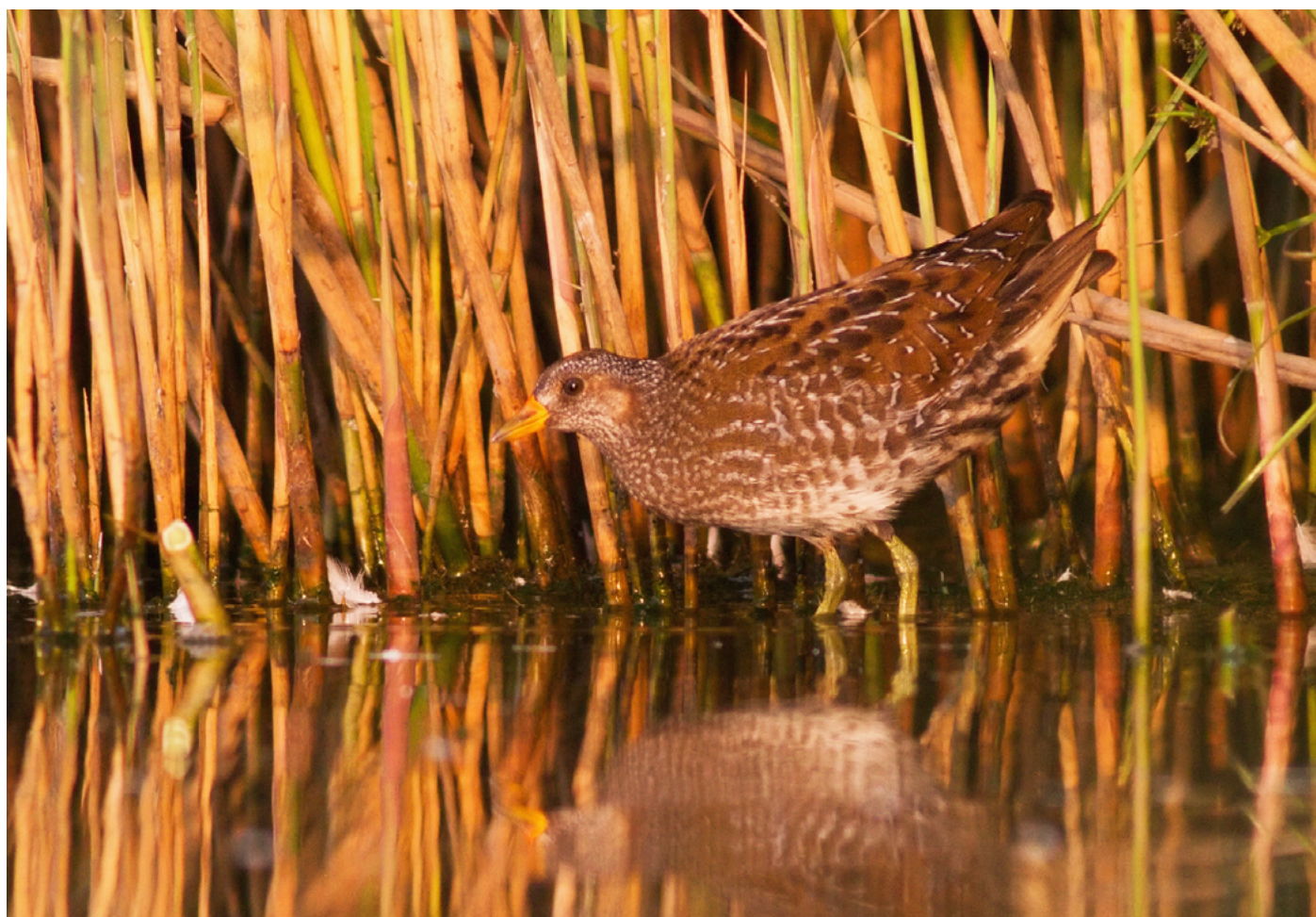
záměr a trpělivost, s níž člověk přichází do krajiny, i ona oplácí poodhalováním roucha svých tajemství.

V kraji jižně od Jičína, kde se již pole a lesíky přestávají vlnit v kopcích a připravují se k rozběhu do polabských nížin, leží několik rybníků. Některé jsou skryty mezi zdejšími lesy, jiné jsou zasazeny do otevřené zemědělské krajiny. Jsou to pozůstatky zašlé slávy českého rybníkářství, které využilo charakteru zdejší oblasti k zakládání desítek a stovek rybníků, které se táhly krajinou od Rožďalovic a Kopidlna přes Novobydžovsko a Chlumecko až na Pardubicko. Přestože většina rybníků byla již vysušena, stále jich zbývá dosti k tomu, aby byly východní Čechy

krajem zasvěceným ornitologům a milovníkům přírody, majícím zálibu v pohledech na stříbrné hladiny a vodní a mokřadní ptáky.

Městečko Kopidlno je ukryto za blízkým návrším, hledím k jihu, kde je již krajina rovinatá a kde z obilných polí vystupuje zvláštní trojúhelník zeleně, který zakrývá rybník. Je to Kojetín, místo, kam

ností hospodaření pro Agenturu ochrany přírody a krajiny ČR, což je téměř vždy dobrý předpoklad pro opravdu zajímavou lokalitu. V letech 2011 a 2012 prošel rybník revitalizací s cílem vytvořit vhodné podmínky pro přežívání chráněných druhů rostlin a živočichů vázaných na vodní prostředí a zvýšení biologické rozmanitosti chráněného území.

Chrástal kropenatý. Foto Jiří Liščák | www.jiriliscak.cz

Zdeněk Svěrák zasadil své vyprávění o koupání a prudké letní bouři v knize „Po strništi bos“. Místo, které ornitologové v půli devadesátých let minulého století nazvali „Stříbrným okem“. Místo, které je vybroušeným ztraceným drahokamem v krajině. Rybník Kojetín je součástí stejnojmenné přírodní památky o rozloze 12 hektarů, která byla vyhlášena v roce 1999, dále je součástí Ptačí oblasti Rožďalovické rybníky. Oproti jiným rybníkům má jednu nespornou výhodu: je ve vlastnictví státu s přísluš-

Revitalizací byly vytvořeny či obnoveny různorodé vodní plochy, včetně tůní a litorálních porostů, které přilákaly cvrčilký slávikové, jeřáby, husy velké, kopřivky, potápky malé, rákosníky velké – a chrástaly. Právě chrástali patří v současnosti k nejzajímavějším ptačím druhům, pro něž je lokalita domovem. Předchozí ornitologické průzkumy hovořily o hnízdním výskytu chrástala vodního a nepravidelně o výskytu možně hnízdícího chrástala kropenatého. Letošní rok byl pro zdejší

Mladý chrástal vodní. Foto: Lukáš Kadava

chrástaly opravdu příznivý, tím spíše, že velmi teplá a hlavně suchá sezóna 2018 nepřála chrástalům na řadě jiných tradičních lokalit v širším okolí. Zjištěny zde byly v hnízdní době tři druhy chrástalů. Novým druhem je chrástal malý, jeden z našich nejvzácnějších chrástalů, který byl opakovaně zjišťován od 7. května do 9. června. Minimálně dva údaje zaznamenávají přítomnost celého páru a hnízdění je tak v kategorii pravděpodobné. Také chrástal vodní byl po celou sezónu pravidelně zjišťován. Při kontrole 27. května se ozývali ze tří míst, z čehož usuzuji na přítomnost minimálně tří párů. Hnízdění se mi podařilo prokázat pozorováním dospělého ptáka s jedním mladým, kteří 20. července sbírali potravu při okraji rákosin. Největší překvapení mi však přinesl chrástal kropenatý. Tento druh jsme neúspěšně hledali už koncem května v rámci probíhajícího Víkendového výzkumného tábora, který zde pořádala Východočeská pobočka ČSO. Pravdou však je, že všechny návštěvy v sezóně se minuly s denní dobou, kdy jsou chrástali kropenatí nejaktivnější. Noční návštěva zde neproběhla žádná. Až 20. července jsem měl možnost pozorovat jednoho dospělého chrástala, který společně s jedním mladým

vyšel na podvečerní shánku potravy při okrajích rákosin. Pozorování chrástala kropenatého s mláďaty je v přírodě vzácný zážitek. Mimochodem, v rámci mapování ptáků pro nový Atlas hnízdního rozšíření ptáků v letech 2014 – 2017 bylo hnízdění chrástala kropenatého prokázáno pouze ve třech kvadrátech! Záznamy o výskytu všech tří druhů chrástalů na Kojetíně jsou v ornitologické databázi Birds.cz pouze z letošního roku, v předchozích letech konkrétní údaje chybí. Ostatně, jak je lokalita zmapována, svědčí i počet záznamů v databázi – aktuálně je jich celkem 250, přičemž 189 pochází z roku 2018.

Na Kojetíně probíhá pravidelný monitoring vybraných druhů ptáků v rámci ptačí oblasti. PP Rybník Kojetín je regionálně významná rybníční lokalita s rozsáhlými a členitými litorálními porosty, jejíž návštěva může přinést nejedno ornitologické překvapení.

Lukáš Kadava

Rybník Kojetín na Jičínsku. Foto: Lukáš Kadava